చీకటిలో చీలికలు

- గొల్లపూడి మారుతీరావు

ఈ నవల ముద్రితం కావడం యిది మూడోసారి. చాలా పాపులర్ కావడం వల్లకాదు - చాలాకాలం ఆగి ఆగి ప్రింటయింది. ఈ నవలకి ఎంతలేదన్నా 40 ఏళ్ళ వయస్సుంది ఎప్పుడూ ఎవరూ "అమ్మో - ఎంత మంచి నవల" అని అనలేదు. అయితే ఎక్కువమంది మహానుభావులు విమర్శించిన నవలగా దీనికి చిన్న ముందుమాట వ్రాయాలనిపించింది.

ఆ959 ప్రాంతంలో అప్పుడే చదువు పూర్తయి, నిరుద్యోగిగా వున్న రోజుల్లో ఈ నవల వ్రాశాను. అప్పటికి - బుచ్చిబాబు, చలం - యిలాంటి వారి ప్రభావం నా మీద వుంది. తెలిసిందంతా చెప్పెయ్యాలనీ, నాకు తెలిసిన రచయిత ఎంత గొప్పగా చెప్పాలనే యావ అప్పటిది. ఆ వాసన ఈ నవలలో ఎక్కువ. ఎలా కలిశారో పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యుల వారిని ఆ రోజుల్లో కలిశాను. వారిని ఈ నవలకి ముందుమాట వ్రాయమన్నాను. (ముందు మాటలూ, అంకితాలు బొత్తిగా అలవాటు లేదు) ఆయన వ్రాశారు. ముందుమాట వ్రాశారు గనుక విమర్శించలేదేమో కానీ, మొహమాటపడి బాగుందన్న గుర్తు.

ఆ962లో విశ్వనాధ సత్యనారాయణగారికి చిత్తూరులో సన్మానం జరిగింది. ఆయన గుంటూరు శేషేంద్రశర్మగారి (అప్పటి చిత్తూరు మునిసిపల్ కమిషనరు) యింట్లో బస చేశారు. అక్కడ నా నవలలో ఒకటి రెండు పేజీలు చదివారమో. ఆ సాయంకాలం సభలో ఆరుద్ర తమ కిన్నెరసాని పాటల్ని పిప్పరమెంటు పాకం అన్నందుకు ఆయన్ని తిడుతూ పనిలో పని నాకూ రెండు వడ్డించారు. "ఇందాక ఎవరో రచయిత నవల చూశాను. ఆకాశంలో నక్షత్రాలు మరో లోకంలోకి ఎగిరిపోతున్నాయంటాడు" ఇలా సాగింది. నాకు ఆ రచయిత ఎవరో వెంటనే అర్ధమయింది. నా పక్కన కూర్చున్న శేషేంద్రశర్మగారు, మల్లాది వసుంధరగారూ, మల్లాది రామచంద్ర శాస్త్రిగారూ యిబ్బంది పడుతున్నారు.

సభ ముగిసింది. రాత్రి విశ్వనాధ వారికి చెప్పినట్టున్నారు. ఆ విమర్శించిన రచయిత నేనేనని. మర్నాడు మధ్యాహ్న భోజనం శర్మగారింట్లో జి. కృష్ణగారూ, వి.డి. ప్రసాదరావుగారు ప్రభృతులు వచ్చిన గుర్తు. అప్పుడు ఈ ప్రసంగం టేపు వేశారు. నన్ను విమర్శించే ప్రసంగం వచ్చేటప్పటికి సత్యనారాయణగారు నావేపు తిరిగి "మిమ్మల్ని తిట్టినట్టున్నాను" అన్నారు నవ్వుతూ.

నేనూ నవ్వేసి "ఆ విధంగానయినా ఆ మాత్రం నవల చదివారు. అదీ నాకు ఆశీర్వాదమే" లాంటి మాటలేవో అన్నాను. ఏమయినా, విశ్వనాధ గారు కించపడ్డారు. అనవసరంగా నన్ను విమర్శించినందుకు. ఆయన "నిండు మనంబు నవ్యనవనీత సమానము" కోవలో మనిషి. ఆ ఆలోచన మనస్సులో పీకుతున్నట్టుంది. ఆ సాయంకాలం అప్పటి సంగీత నాటక అకాడమీ అధ్యక్ష్యులు, చిత్తూరు వారు విలాససభ అధ్యక్షులు ఆర్.బి రామకృష్ణరాజు గారు రామవిలాససభలో సభ ఏర్పాటు చేశారు. విశ్వనాధ వారు బజారుకెళ్ళి శాలువాలు కొనుక్కొచ్చి - ఆ సభలో మా రచయితలు - నేనూ, మధురాంతకం, పల్లంపాటి, రాజేంద్ర సదానంద (వీరంతా వున్న గుర్తు) అందరికీ శాలువాలు కప్పారు - అదీ వారి ఔదార్యం.

ఆ రోజుల్లోనే తిరుదణ్ణామలైలో వుంటున్న చలం గారి దగ్గరికి వెళ్తూండేవాణ్ణి. వారికి 'చీకటిలో చీలికలు' నవల పంపాను. "మీ పుస్తకం అందింది. ఈ నక్కకి అది కూజా భోజనం" అని వ్రాశారు.

తరువాత నాలుగైదు పుస్తకాలొచ్చాయి. "నర్తకి అదే పనిగా చదువుతోంది. అయ్యో అందరూ చచ్చిపోతున్నారే" అని మధ్య మధ్య బాధపడుతోంది అంటూ తరువాత చదివినట్టున్నారు.

"అందులో వర్ణనలన్నీ అనవసరం. కృత్రిమం మీరు కూడా అవన్నీ చూసి వుండరు" లాంటి వాక్యాలు గుర్తున్నాయి.

ప్రస్తుతం ఈ నవలని సవరణలు చేసి, కుదించి ప్రచురించడం జరుగుతోంది. ఆనాటి 'చీకటిలో చీలికలు' దగ్గర్నుంచి నిన్న మొన్నటి 'ఎర్రసీత' వరకు - ఓ రచయిత మానసిక పరిణామాన్ని తెలియజెప్పడం కూడా సమగ్ర సాహిత్య పరిచయ లక్షణం కనుక ఈ నవలకీ ఈ సంపుటాల్లో స్థానం వుంది.

(గత సంచిక తరువాయి)

ఆరు

అల్లంతదూరంలో ఉండగానే రవణ ఇంట్లోంచి నవ్వులు వినిపించాయి. సుజాత నవ్వులో అల్లరీ, అమాయకత్వం తనకీ గుర్తే. కాని ఇది కొత్త వరదకి. ఈ మాత్రం ఉత్సాహంతోనయినా గడవలేదు వాళ్ళిద్దరూ. అందుకని విస్తుపోయాడు.

చూస్తూనే పరుగెత్తుకు వచ్చింది సుజాత. "వరదగారికి మనమీద కోపం వచ్చిందన్నయ్యా. అందుకనే యిన్నాళ్ళూ మనల్ని మరిచిపోయారు. ఆయనకి శిక్ష యేమిటో తెల్సా? యివాళ మనతోపాటు భోజనం చెయ్యడం" చెయ్యిపట్టుకుని లాక్కొచ్చింది అతన్ని.

కొత్తగా మొదటిసారిగా ప్రపంచాన్ని చూసిన సీతాకోకచిలుకలాగ వుంది సుజీ. పల్చని నీలిరంగు చీరె. జడలో పొట్టలు విచ్చుకుని స్థలం చాలక జారిపోతున్న మల్లెలూ, వాటి మధ్య పల్చటి నుదురూ.

"అన్ని పువ్వుల్నీ నువ్వే మోస్తే ఎలా? అంత అందాన్నీ ఒక చోటే దాచేసుకోకూడదు" అన్నాడు వరద.

నిజంగానే సిగ్గుపడింది సుజాత. "మీ కవిత్వం పుస్తకాల్లో నండోయ్. నా పువ్వుల మీదా, కాఫీ మీదా కాదు అన్నట్టు కాఫీ పెట్టానుండండి" అని లోపలికి పరుగెత్తింది.

"ఏమిటివాళ హడావిడి చేస్తోంది సుజీ?"

తలదువ్వుకుంటున్నవాడల్లా రవణ యిటు తిరిగాడు.

"ఆరోగ్యం కాస్త బాగుపడింది. చాలారోజులవరకూ బాధలేదన్నాడు. అందుకని గెంతుతోంది."

"నీ ఉద్యోగం విషయం ఏమయింది?"

"ఏమవుతుంది? నాకేమీ చేతకాదు"

"కో ఆపరేటివ్ ట్రాన్స్‌పోర్ట్ కార్పొరేషన్‌లో ఎకౌంట్స్ చూడాలిట. చేస్తావా?"

"అంత సులువా ఉద్యోగం దొరకడం?"

"నే చూస్తాగా మిగతావన్నీ?"

"నే చెపితే అన్నయ్య వినడం లేదండీ. మీరు చెప్పిచూడండి వరదరాజులుగారూ" చేళతులు తుడుచుకుంటూ వచ్చింది సుజాత.

"అదిగో మళ్ళీ మొదలెట్టావ్?" అంటున్నాడు రవణ. అతను నవ్వగా వరద అదే మొదటిసారి చూడడం, నవ్వులో అంత నిండుదనాన్ని దాచుకుని ఎందుకు బయటపెట్టడా అనుకున్నాడు.

"ఏమిట్రా అది?"

"ఏం లేదండి" వరదకి ఎదురుగ్గా నేలమీద కాళ్ళు వెనక్కి ముడుచుకు కూర్చుంది సుజాత. ఏదో పెద్దరాశిలోంచి అందం వొలికి నేలపడ్డట్టు, విచ్చలవిడిగా జల్లేసినట్లుంది.

"అన్నయ్య పెళ్ళిచేసుకుంటే ఎలా వుంటుందంటారు?" నవ్వొచ్చింది వరదకి.

కిటికీ వూచల మట్టిని వొంటికి రాసుకుంటున్నాడు రవణ.

"అసలు నాకీ విషయం ఎప్పుడు తోచిందంటే" అన్నయ్య ముఖం చూసింది "చెప్పనా ఆ విషయం?"

ఒక్క ఉదుటున వచ్చి చెవి పట్టుకుంటే కెవ్వున అరిచింది. "పోనీ చెప్పనులే వదిలెయ్ బాబూ" వదిలేశాక "అదికాదండీ మీ యింట్లో వున్న నీలవేణి అన్నారండి. మా వదినెను చూడడానికి వచ్చానని. నిజంగా నాకిప్పుడే అదిగో, అన్నయ్యకి కోపం వచ్చింది. వుండండి, నీళ్ళు మరుగుతున్నట్లున్నాయి" పారిపోయింది సుజాత వస్తూన్న నవ్వును కొంగుతో ఆపుకుంటూ.

ఆ మాత్రం ప్రశాంతత, స్థాయి ఆ యింట్లో ఎప్పుడూ చూడలేదు వరద. గొడ్డుపోయిన చెట్టు మొదటి పువ్వుని మోసినప్పటి సంతోషంలా వుందది.

ఉత్సాహం కోల్పోయిన వాడికంటే బీదవాడు ఈ ప్రపంచంలో యింకెవడూ వుండడు. అన్నీపోయి ఒక్క ఉత్సాహం మిగిలినా మిగతావన్నీ క్రమంగా కూడదీసుకోవచ్చు.

"సుజీ చెప్పింది నిజమేరా. నువ్వు పెళ్ళి చేసుకుంటే యింటికి ఓ కొత్తదనం వస్తుంది" అన్నాడు వరద వెనక్కి చేరబడుతూ.

రాధాకృష్ణుల దగ్గరున్న అగరొత్తి చివరి వెలుగు చూసి కన్నుమూసింది. నుసి మెత్తగా నేలరాలింది.

"నీకేమైనా పిచ్చా యేమిట్రా? ఇవాళ్టి ఒక్కరోజు ఆనందం చూసి మోసపోకు. రేపు నేనెలా వుంటానో ఎవరికి తెలుసు?"

వంటింట్లోంచి పొగలేచి గదంతా చుట్టేసింది. దగ్గుతూ లేచి బయటికి వెళ్ళాడు రవణ. ఈ సంతోషం వెనక ఏదో తెలీని పిరికిదనం, దుర్ఘటనలకి సన్నాహం, అసంతృప్తి కనిపిస్తూనే వుంది. సుఖపడడానికి యింతకన్నా చక్కని వాతావరణం అనవసరం ఎవరికయినా. కానీ రవణమూర్తికి ఎలా సంతృప్తినీ, స్థాయినీ కలిగించాలో అర్థంకాలేదు వరదరాజులుకి.

"ఆ గదిలో పొగ బాబూ!" అంటూ గిన్నెలో కాఫీ పట్టుకుని వచ్చేసింది సుజాత.

ఉంగరాలు తిరుగుతూ సోమరిగా కదుల్తున్న పొగమధ్య సుజాత ముఖం స్పష్టంగా కనిపిస్తోంది. మెదడునంతా కడిగేసుకుని అంత నిర్మలంగా, స్వచ్ఛంగా ఉండడం సాధ్యంకాదు ఎవరికయినా. జీవితం విధించే శిక్షలన్నిటికీ పైన అసంతృప్తిని పేర్చుకు కృంగిపోతాడు రవణ. ఆనందాన్ని తెచ్చుకుని అన్నిటినీ మరిచిపోతుంది సుజాత. ఎవరినో అక్కర్లేదు. ఆమెని అర్థం చేసుకుంటే చాలు రవణ చాలా మార్పు చెందవచ్చుననిపించింది వరదరాజులుకి.

"ఎలా వుంది సుజీ నీ వొంట్లో?"

పొగమధ్య నుంచి కోపంతో చూసింది. "నన్నెప్పుడూ అలాంటి ప్రశ్నలడక్కండి. ఉన్నపాటు నా మిమ్మల్ని ఆ కిటికీలోంచి విసిరేయగలను" తన పరిహాసానికి తనకే నవ్వొచ్చి నేలమీద చదికిలబడి కిలకిలమని నవ్వింది.

"నా కాఫీ యిచ్చేసి నువ్వు కానియ్."

రవణ లోపలికి వచ్చి మంచం మీద మఠం వేసుక్కూచున్నాడు.

"నీ పెళ్ళికి వరదరాజులు గారు ఒప్పుకున్నారన్నయ్యా" అంది సుజాత కాఫీ యిస్తూ.

కిటికీ తలుపు తెరవగానే పొగ మెల్లిగా దారి వెదుక్కొంది. ఆ నవ్వు వెనక, ఆ తొందరపాటు చాటున యింకా పాతనీరసం, బలహీనతతో శానిటోరియంలో మంచం మీద నిద్రపోయిన సుజాత కనిపిస్తూనే వుంది. రవణ చెప్పింది నిజమేనేమోననిపించింది.

"కూర్చో సుజీ. అంత మరీ అలసిపోకూడదు. అప్పుడే ఎన్నాళ్ళయిందని నువ్వు తేరుకుని?"

"పోండి, ఇలాగయితే నాకు ఏడుపొస్తుంది" గ్లాసులన్నీ తీసుకుని పరిగెత్తింది.

ఆమె గొంతు మధ్య నలిగి త్యాగరాజు తుక్కుతుక్కయిపోతున్నాడు.

"ఆ విషయం చెప్పావా?"

"ఏది?"

"అదే, అమ్మ విషయం"

రవణ తుళ్ళిపడ్డాడు. దేవుడి దగ్గర యింకా సీతారామమ్మగారి రుద్రాక్షలు వేలాడుతూనే వున్నాయి.

"చెప్పాలి. ఎప్పుడో ఒకప్పుడు, తల్చుకున్నప్పుడల్లా వణుకు పుడ్తుంది" మళ్ళీ రవణమూర్తి కళ్ళల్లో పాతదుఃఖపు నీడలు కదిలాయి. స్తబ్ధుగా, అచేతనంగా కూర్చుండిపోయాడు తలవాల్చి. ఇలాంటి సమయంలో గుర్తుచేయడం తనదే తప్పేమో అని కించపడ్డాడు వరద.

"ఇప్పుడు చెప్పేస్తే? మళ్ళీ యిలాంటి అవకాశం దొరకదేమో! ఈ ఉత్సాహం మధ్యని ఏదో విధంగా బయట పెట్టేస్తే తర్వాత ఎలాగో ఓదార్చవచ్చు"

ఎన్నో రోజుల తరువాత మొదటిసారిగా అనుభవిస్తున్న యీ స్థిమితాన్ని ఒక్కసారిగా పీల్చేయడం ద్రోహమనిపించింది.

"ఇప్పుడు కాదులే. ఎప్పుడన్నా వీలు చూసుకుని చెప్పవచ్చు" అనేసి వూరుకున్నాడు వరద.

ఉన్నట్టుండి గదిలో సామాన్లు ఒక్కసారిగా దొర్లాయి. పెద్ద చప్పుడయింది. ఇద్దరూ తుళ్ళిపడ్డారు. "సుజా!" అన్నాడు రవణ. ఆమె అలికిడి ఎక్కడా వినిపించడంలేదు. జుత్తు కాలిన వాసన గుప్పుమంది. ఇద్దరూ నిర్ఘాంతపోయారు. చటుక్కున పరిగెత్తాడు రవణ. వంటగదిలో అడ్డంగా పడిపోయి కొట్టుకుంటోంది సుజాత. కుంపటిలో జుత్తుపడి కాలుతోంది. కన్నుమూసి తెరిచేంతలో ఆమె మీద నీళ్ళు గుమ్మరించాడు రవణ. ఇద్దరూ ఆమెను మోసుకొచ్చి మంచం మీద పడుకోబెట్టారు. ఇంకా కాళ్ళు కొట్టుకుంటూనే వుంది సుజాత. చేతులు వంపు తిరుగుతున్నాయి. బద్ధకంగా వొళ్ళు విరుచుకుంటోంది. కుంపట్లో మల్లెలు పడి కాలిన వాసన గదంతా కమ్ముకుంది.

క్రిందనపడి చిన్నపిల్లాడిలాగా ఏడ్చేశాడు రవణ. వీళ్ళిద్దరి మధ్యా కర్తవ్యాన్ని నిర్ణయించుకోవలసిన బాధ్యత ఒంటిగా వరదమీద పడింది. నిలబడలేనంతగా వొళ్ళంతా వొణుకు ప్రారంభమయింది. నరాలకీ, నరాలకీ పొందిక నశించి ఒకే ముద్దుగా చుట్టుకుపోయింది సుజాత. ఎంత బలం వున్నా అలాంటి సమయంలో మరో వ్యక్తి ఉనికి ఎంతయినా అవసరం అనిపించింది. అప్పటికి తొమ్మిది దాటింది. వెంటనే బండి తీసుకుని ఆసుపత్రికి బయల్దేరాడు రవణతో కలిసి

"ఈ కుటుంబంలో ఇదివరకు ఎవరికన్నా ఫిట్స్ రావడం ఉందా?" అనడిగాడు డాక్టర్ పరీక్ష చేశాక.

లేదన్నాడు రవణ.

"అసలేం జరిగింది చెప్పండి"

పూర్తిగా విన్నాక "టి.బిలోంచి తేరుకున్న పేషెంటుని ఎప్పుడు అంత ఆవేశపడనివ్వకూడదు. ముఖ్యంగా యీమె మరీ నీరసం. ఆ ఎక్సైట్‌మెంట్ నరాలమీదా, మెదడుమీదా బాగా పనిచేసింది" అన్నాడాయన.

ఇంటికి వచ్చేసరికి పన్నెండు దాటింది. చలి శరీరాన్ని కొరికేస్తోంది. కాలు తీసి కాలు వెయ్యడానికి నరాలు తిరుగుబాటు చేస్తున్నాయి. ప్రకృతి అంతా కుంచుకుని ఏదో స్వగతం చెప్పుకుంటున్నట్లుగా వుంది.

గేటు తలుపు తెరవబోయి ఎవరిచేతిమీదో కాలేసి వెనక్కి అడుగేశాడు వరద. రామ్మూర్తిగారు వళ్ళు దులుపుకుని కోటు తీసుకుని లేచారు.

"ఎవరదీ?"

"నేనండీ, రామ్మూర్తిని"

నిర్ఘాంతపోయాడు వరదరాజులు.

"ఇక్కడున్నారేం?"

"ఆవిడ ఒక్కరూ ఉండలేరన్నారని. ఇక వెళ్ళిపోతానండి" గేటు తెరిచి లోపలికి వస్తే గులాబి లేచింది.

"సాయంకాలం పీతాంబరం గారొచ్చి నీలవేణిని తీసుకువెళ్ళిపోయారన్నయ్యా ఒంటరిగా పడుకోడానికి భయమేసింది. ఆయన్ని ఉండమన్నాను."

"నేను వెళ్తానండి"

"ఇంత చీకట్లో ఏం వెళ్తారు? ఉదయాన్నే వెళ్దురుగాని, ఇక్కడే నిద్రపొండి"

"కాదు సార్. వెళ్ళాలి. సైకిలు తెచ్చుకున్నాను

"ఇంత రాత్రివరకూ చలిలో నిద్రపోయారు. రేపు డ్యూటీలోకి రాకండి. నేను ఆఫీసులో చెప్తాను."

సైకిలు తీసుకుని కోటు మెడచుట్టూ తిప్పుకుని వెళ్ళిపోయాడు. చూపుమేరదాటిపోయేవరకూ విచిత్రంగా రామ్మూర్తిగారిని చూస్తూ నిలబడిపోయాడు వరదరాజులు.

ఆ చలిలో, అర్ధరాత్రి నిశ్శబ్దంలో తనది కాని పనిచేసిపోతున్న పొట్టి రామ్మూర్తిని చూసి తనలాగే బ్రతికే మరో వ్యక్తి కూడా ఉన్నాడనుకున్నాడు వరద.

వెనక్కి తిరగబోతే భుజం దగ్గిరే గులాబి దూరంగా చీకటిలోకి చూస్తూ కనిపించింది.

అన్నయ్య ముఖం చూసి సిగ్గుపడింది.

"ఈ జీవితానికి అర్థం ఏమిటీ?" అని వెయ్యిన్నీ తొమ్మన్నూట ఆరువందల పదకొండోసారి ఆలోచించాడు వరద.

అప్పటికీ అతనికి జవాబు దొరకలేదు.

ఆకాశాన్ని బరువుతో కిందకి తూలించే చాందినీ, ఎందుకో తెలీకుండా ప్రపంచానికి వెన్నెలని పంచిపెడ్తున్న చంద్రుడూ, అర్థం లేకుండా పిచ్చిగా పచ్చివాసనలు చిమ్మే బోగన్‌విల్లా, ప్రతిఫలం కోరకుండా చీకటికి అర్థం కల్పిస్తున్న అమాయకపు కోయిలా - యివన్నీ ఎందుకు బ్రతకాలో తనూ అందుకేనేమో? వాటన్నిటికీ ఓ పనంటూ వుంది. తనకు తోచిన భాగాన్ని ప్రకృతికి అందించి, తృప్తిపడి, పెరిగి, దానిలో కలిసిపోయి తన్మయంతో ఏకస్థమయి ఊగుతున్నయి. కాని తాను? యీ ప్రకృతితో పెనుగులాడి, కోరికతో రెచ్చి, సౌందర్యాన్ని ఆకలితో కబళించి సృష్టికార్యాన్ని నెరవేర్చడం. తనలాగే అర్థంలేని కొన్ని జీవులకు నాంది పలకడం.

నవ్వుకున్నాడు వరద. కిటికీలోంచి తోట కనిపిస్తోంది. ఎండుటాకు తెగి రెపరెపలాడుతూ క్రింద పడింది. పురుగుని తినబోయి బల్లిటప్పున క్రిందపడి గిలగిలకొట్టుకుంది.

ముగింపులేని రొటీను మధ్య తనూ, దూరాన టైపిస్టూ మిగిలారు ఆఫీసంతటికీ. తనకి పనిచేయడం తెలీదు. ఆమెకు పనిచేయడం తప్ప యింకేమీ తెలీదు. ప్రేమకోసం, తనక్కావల్సిన వ్యక్తి ఎవరన్నా దొరుకుతారా అన్న తపనతో కదుల్తూంటాయి కమల కళ్ళు. ఆ కళ్ళలో గొప్పతనానికి కాకపోతే, ప్రపంచానికి ఏ విధంగానూ అవసరంలేని ఆ ప్రాణిని ఎవరో ఎప్పుడో హత్యచేసి పోయేవారు. కంకరమీద బండి నడిచినప్పటి గరుకుదనం గొంతులో. అందాన్ని ఎరువు తెచ్చుకునేందుకు చేసే ప్రయత్నపు వెగటు, ఇన్నిటి మధ్యా ఆమె మంచితనం పెద్ద ఆయుధం.

కర్తవ్యపు విసుగుదల నుంచి తను తప్పుకొందుకు యిక్కడ కూర్చున్నట్లే, ప్రేమజీవితం నుంచీ, విరహం నుంచీ కమల యీ పనిపాటల్లో 'ఆటవిడుపు' వెదుక్కున్నదేమోననిపించింది.

ఎనిమిది దాటి నాలుగడుగులు ముందుకు జరిగింది పెద్దముల్లు.

కూడుకుని కిటికీ దగ్గర విరిగిపోతున్న చీకటిలోకి చూస్తూ 'సుజీని చూసి వద్దామా!' అనుకున్నాడు వరద ఒక్కసారి. మూడు వారాలయింది. ఇప్పుడిప్పుడే స్థిమితం చిక్కుతోంది సుజాతకి.

సుజాత జ్ఞాపకం వచ్చేసరికి పుండు రేగినట్లు ఆలోచనలన్నీ చెదిరినయి. స్థిమితాన్ని ఆసరాగా తీసుకుని ఆలోచనలు ఒక్కటొక్కటే తాడించుకు లేచినయి. ఆర్ద్రతో కుంటుపడిన లోతులేని మనస్సుని ఆ మూలాగ్రం కదిపాయి. ఆ విస్మృతిలో, ఆ ఆలోచనల బరువుకింద చేతకాని వాడయి నిరాశకి బందీ అయిపోయాడు వరద.

ఇక కూచోలేక లేచి బయటికి వచ్చేయబోతే దూరంగా కుర్చీలో వున్న కమల చటుక్కున లేచింది.

"వెళ్ళిపోతున్నారా మీరు?"

గడియారం అరగంట కొట్టింది. గది నిశ్శబ్దాన్ని కమలగొంతు కదిపి కొరికే చలిలో మంచుముద్ద మీద పడిన అనుభవాన్ని కలిగించింది.

"వెళ్ళిపోతున్నాను. ఏం?"

"నేను ఒంటరిగా కూర్చోలేను బాబూ. మిగతా పని రేపు చూసుకుంటాను వచ్చేస్తున్నా నుండండి."

దిమ్మెరపోయాడు వరద. ఆమెతో ఎప్పుడూ చొరవగా మాట్లాడలేదు. కాటుక మధ్య కళ్ళేవో కనిపించకుండా పోయిన రెండు లోతు నీడల్ని తప్పించుకుని "సరే, మీ యిష్టం" అని ద్వారం దగ్గరికి వచ్చి నిలబడ్డాడు.

స్త్రీత్వం అంటే పెద్ద అనుమతి పత్రం. దానికి వేరే వివరం అక్కర్లేదు. స్త్రీని చూసీ చూడనట్లు పోతేనే జీవితం బాగున్నట్టు లెక్క. ఒక్కమాటు పొరపాటున ఆమె నీ పక్క చూసి కళ్ళు చికిలించిందా నీ పని సరి. రేపు నిన్ను చూసి నవ్వుతుంది. ఎల్లుండి నీ దారికి అడ్డంగా నిలబడుతుంది. తర్వాత రోజు పలకరిస్తుంది. ఎప్పుడో ఒకరోజు ఎవరూ చూడని మార్గాన్న వచ్చి నీ భుజం మీద చెయ్యి వేస్తుంది.

నవ్వుకున్నాడు వరద తన బలహీనతకి. ఒక్కసారి తనని పలకరించినంత మాత్రాన స్త్రీత్వపు విలువల్ని ఎందుకంత క్రిందకు తోసెయ్యాలో అర్థం కాలేదు.

భుజం మీద తట్టి 'పదండి' అంది కమల. నైట్‌వాచర్ ఆఫీసు మూస్తున్నాడు. రోడ్డుమీదకి వచ్చేసరికి ఆకుల వెనక ఒదిగి విరిగిన మనస్సులాగే యేడ్చే గాలి చప్పుడు వినిపిస్తోంది.

"అబ్బ! చలిబాబూ!" అని చీర నడుంచుట్టూ కప్పుకుని "ఆడది కావడం ప్రత్యేకమైన దోషం. ముఖ్యంగా మన ఆఫీసులో. అందులోనూ బలరాందాసు గారు క్రిందటి జన్మలో... సరేలెండి రెండు రోజులకి సరిపడే కాగితాలు నా బల్లమీదకి చేరాయి."

నీలవేణి మొదటి పరిచయం గురించి ఆలోచిస్తున్నాడు వరద.

"అబ్బ! యీ ఆఫీసు వట్టి న్యూసెన్స్‌గా తయారయిందండి. సంక్రాంతి లోపల మానేస్తాను. అలా బిగుసుకుపోయారేం? చలికేనా? పెళ్ళిచేసుకోండి. మీ ఆవిడ ఊలుస్వెట్టర్లు అల్లిపెట్టుంది."

"ఊలు స్వెట్టర్ల కోసం పెళ్ళిచేసుకోమంటారా?"

సిగ్గుపడింది కమల. అంతలో కిలకిలా నవ్వింది. ఉధృతంగా ఉప్పెనలా నవ్వితే ఆమెలో కాస్తపాటి కరుకుదనం పోయి ఏదో పాత సౌకుమార్యం తోస్తుంది.

"మరీ చిన్నపిల్లాడిలా అడుగుతారేం? కొన్నాళ్ళు ఆఫీసు పని మానేసి ఎవరి దగ్గరన్నా పాఠాలు నేర్చుకోండి" పెద్ద లారీ శబ్దం చేసుకుంటూ పక్కనుంచి వెళ్ళిపోయింది. పక్కకి తప్పుకోబోయి వరదరాజుల్ని గుద్దుకుంది కమల.

రోడ్డు చివర నీలిరంగు దీపపు వెలుగు క్రింద ఆగాడు, దీపపు పురుగులు చివరి నృత్యాన్ని చేస్తున్నాయి. కిందపడ్డ రెక్క తెగిన పురుగుల్ని నాకుతోంది కుక్క. "బస్స్టాపు అటు" అంటోంది కమల అతన్ని ఆపి. కుడివేపు మూల ఎర్రటి కట్టడం కనిపిస్తోంది. కింద హాలులో పూర్తిగా నిండిన మనుషులకు చివర గోవర్ధనరావుగారి ముఖం స్పష్టంగా తెలుస్తోంది.

"విజ్ఞానమందిరం" అన్న అక్షరాలు వెలిగి ఆరుతున్నాయి.

"అప్పుడే యింటికి పోను నేను. కాస్సేపు ఉపన్యాసం వింటాను."

"మీరు బుద్ధిస్టా?" విస్తుపోయింది కమల.

"ఏం? కాకపోతే వినకూడదా?"

"ఉండండి నేనూ వస్తాను. ఎప్పుడూ వెళ్ళలేదు నేను. కాస్సేపుండి పోతాను" వరద చెయ్యి పట్టుకుని నడిచింది. జీవితంలో అక్కర్లేని వస్తువును వదులుకోవడం ఎంత అసాధ్యమో యిప్పుడు తెలిసింది వరదకి.

ప్రత్యేకమయిన శ్రద్ధతో, భక్తితో అలంకరించారు హాలుని. అంతమంది మధ్య చెదరని నిశ్శబ్దం అక్కడి ప్రత్యేకత. అంతా ధ్యానంతో హాలు చివర మాట్లాడే వ్యక్తి మాటలు వింటున్నారు.

దూరాన నిలువెత్తు బుద్ధుడి విగ్రహం.

ద్వారం దగ్గరికి వస్తూనే అచేతనుడయాడు వరద. విగ్రహాన్ని చూస్తూనే వరద చేతిని కదిపి ఏదో మాట్లాడబోయి అంతలో అతని ముఖాన్ని చూసి, అబ్బురపడి ఆగిపోయింది కమల.

ఎదురుగ్గా భోదిసత్త్వుడు.

మంచులాంటి, తెల్లటి నునుపయిన పదార్థంలోంచి అమృతాన్ని తీశారు. అతని జీవితంలోని మార్దవత్వం, నిష్ఠ నైర్మల్యం, నిశ్చలత్వం, హైందవ తాత్త్విక సిద్ధాంతాలన్నీ ఏకీకృతమయిన వెలుగూ, ఆ నుదుటి రేఖల్లో స్ఫుటంగా తోస్తుంది. అన్నీ కాకపోయినా కొన్ని, అనిర్వికార, నిశ్చల స్తబ్ధాకృతి ఎంతటి వాడినయినా నిలిపి పలకరిస్తుంది. కొన్ని శతాబ్దాల క్రిందటి అపూర్వ శక్తి అది. ఇంకా కొత్తదయి, పరిపుష్టమయి, నవనవోన్మేషమయి, శాఖలు విచ్చుకుని పెరిగిన ఔన్నత్యాన్ని చూపుతుంది.

"పోదామా యిక?" అన్న కమల ప్రశ్న అతనికి వినిపించడం లేదు. ఎదురుగ్గా మాటలకి అందని ఆ రూపం, వేయిగంటలు నినదించినట్టు మాట్లాడుతున్న గోవర్ధనరావుగారి ఉపన్యాసపు ధోరణి అతణ్ణి ఎక్కడికో తీసుకుపోతున్నయి.

అతని వెనుకస్తబ్ధుగా వచ్చి కూచుంది కమల.

ఏదో తెలీని ఆవేశంతో గోవర్ధనరావుగారు ముగింపు లేకుండా మాట్లాడుతున్నారు. రోజూ చూసే మాములు వ్యక్తిగా కాకుండా ఎప్పుడూ కనిపించని ఓ అపూర్వశక్తినిలాగా చూస్తున్నాడు వరద. కుర్చీల మధ్యనుంచి అల్లంతదూరంలో ఆరోగ్యం కనిపించింది. వరద చూసేసరికి తనవేపే చూస్తూ కనిపించింది ఆమె. చూసి నవ్వింది.

అంతా అగమ్యగోచరంగా వుంది కమలకి. బుద్ధుడి విగ్రహానికి రెండువేపులా వుంచిన దీపపు ప్రమిదల మీద పనివాడితనం ఆమెకు బాగా నచ్చింది. వాటివేపే చూస్తూ కూచున్నదామె.

అక్కడి ప్రశాంతత తన ఆలోచనల ప్రళయం మీద ఏదో చల్లదనాన్ని కుమ్మినట్టనిపించింది వరదకి. తనకు తెలియకుండానే మనస్సు స్థాయి కుదుర్చుకుంటోంది. గోవర్ధన రావుగారి మాటల్ని కాస్తయినా అర్థం చేసుకోడానికి ప్రయత్నించాడు. కాని అది మహా ప్రవాహం.

ఆత్మానాత్మ వివేకంతో, భగవంతుడితో, మనస్సుతో గుంజాటన పడిన యీ మత మీమాంసలు ముగిశాక, తుఫాను తర్వాత కొండల మీంచి వచ్చే చల్లటి పవనంలాగా బుద్ధుడి తత్త్వం.

కాస్సేపు ఊపిరి పీల్చుకుందుకు ఆగారు గోవర్ధనరావుగారు. అతని మాటల్లో శబ్దం యింకా గోడల్ని పట్టుకుని తిరుగుతూనే వుంది.

"ఇక పోదాం లెండి" అని పొడుస్తోంది కమల.

అతని నివ్వెరపాటు చూసి ఆరోగ్యం నోటికి చీర అడ్డం వుంచుకుని నవ్వుతోంది.

తనకేమయినా అర్థమయిందా అని తనలో తాను వితర్కించుకున్నాడు వరద.

తనలో ఏదో సంఘర్షణ జరుగుతోంది. ఇంకా వింటూ పోతే కొంతసేపటికి అంతవరకూ పూర్తి రూపం పొందని ప్రశ్నలకు జవాబు దొరకవచ్చు. ప్రశ్నలు మిగిలాయా అర్థం తర్వాత వెదుక్కోవడం సులభం.

నిజానికి అతని ప్రశ్నలకు వివరణ బుద్ధుని స్థిమితంలో దొరుకుతోంది. "ఏమీ వద్దు నీకు. దేని గురించీ ఆలోచించకు. ఈ నిర్లిప్తతని అలవాటు చేసుకో. అలవాటు కాకపోయినా ఫరవాలేదు. కనీసం ప్రయత్నించు" అన్నట్లుంది బుద్ధుడి పెదాల్లో చిరునవ్వు.

"నువ్వు వెళ్తే వెళ్ళు. నేనిప్పుడప్పుడే కదలను" అన్నాడు వరద. వీలు చూసుకుని లేచిపోయింది కమల.

గోవర్ధనరావుగారు ఉపన్యాసం ముగించాక - క్షణకాలం నిశ్శబ్దంగా ఉండి లేచి నిలబడ్డాడు. అందరూ కలిసి ఒకే కంఠంలో అస్పష్టంగా ఉచ్చరించారు.

బుద్ధం శరణం గచ్ఛామి

ధర్మం శరణం గచ్ఛామి

సంఘం శరణం గచ్ఛామి

(కొనసాగింపు వచ్చేనెలలో)

Post your comments